

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

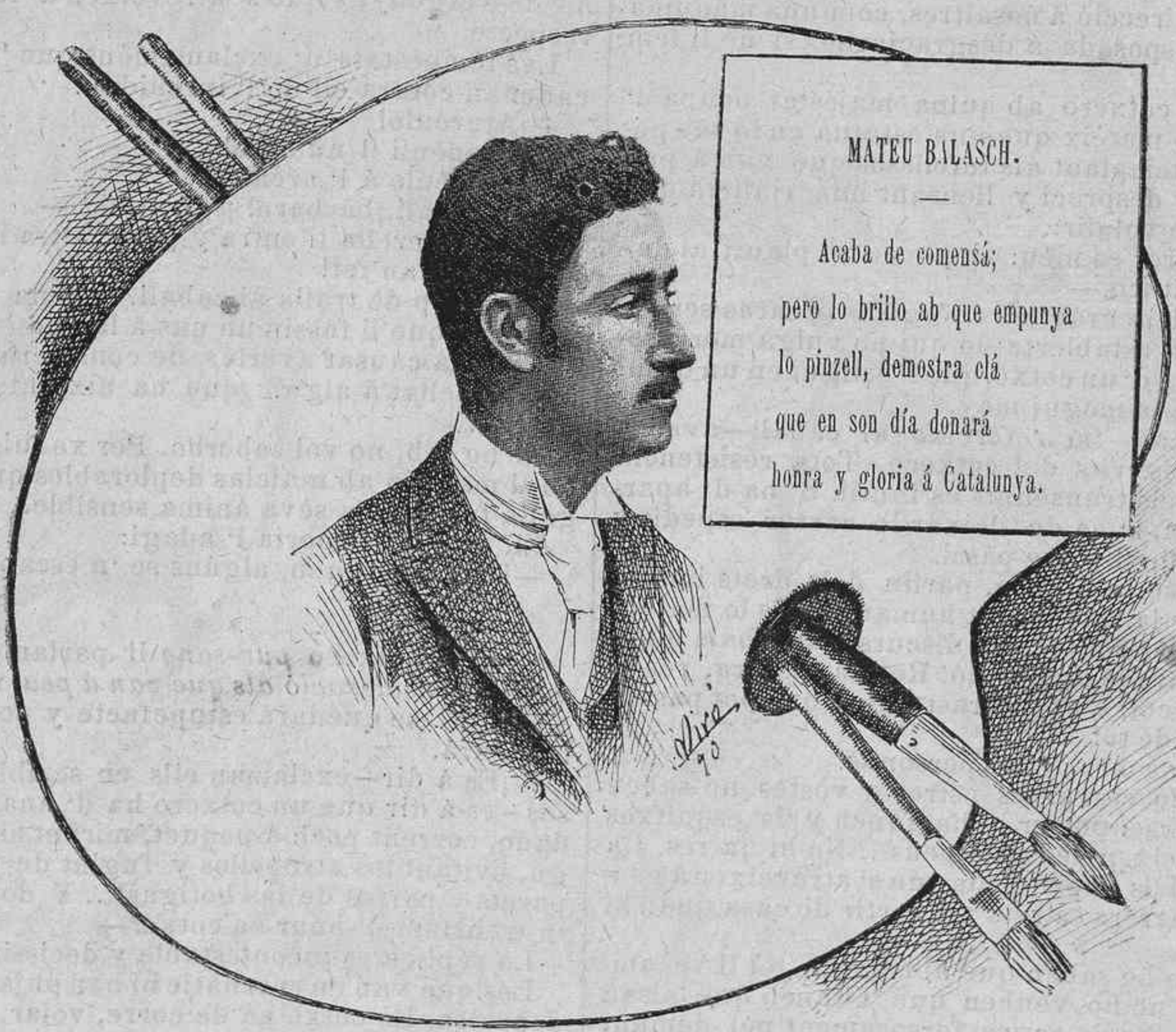
PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

MATEU BALASCH.

Acaba de comensá;
pero lo brillo ab que empunya
lo pinzell, demostra clá
que en son día donará
honra y gloria á Catalunya.

Alce
70

LO COTXERO.

Tréguinse 'l barret y fassinli una cortesia.

La Providencia y 'l cotxero son los amos de la vida del home. Si vivim, es perque ells 'ns deixan viure.

Sense necessitat de apurar massa la imaginació, los cotxeros poden compararse ab los reys.

Los reys s' assentan sobre 'l trono; los cotxeros s' assentan dalt del *pescante*. Los reys tenen cetro; ells tenen látigo. Los reys empunyan las riendas del Estat; ells empunyan las riendas del carruatje.

Un rey 'ns diu: «ordenó y mano...» y fa 'l que li sembla bé.

Un cotxero 'ns crida: «¡Ep!...» y 'ns aixafa ab la major tranquilidat.

Jo no sé perquè 'l clero, tan sabi, tan previsor, que ha inventat oracions contra 'l dimoni, contra 'ls llamps y contra la peste, no n' ha d' haver inventada alguna contra 'l cotxero.

De fixo que abundan més las personas que tenen pòr als cotxes, que las que temen l' infern.

La pràctica ho justifica. Del diable, ab un bon acte de contrició n' estém salvats. De la embestida d' un cotxero no hi ha res que 'ns ne salvi.

Sant Vicents deya que vindrà un dia en que 'ls homes s' haurán d' enfilarse als arbres pera fugir de las donas.

Lo pobre sant sabia 'l vent y nosabia 'l torrent.

Si que 'ns hi haurém d' enfilarse als arbres; pero no per fugir de las donas, sino per fugir dels cotxes.

*
* *

Apártinse, que 'n ve un.

¿Va buyt? ¿va plé? No ho sé; no més sé que s' acosta en direcció á nosaltres, com una máquina infernal, disposada á desgraciarnos si no li fem pas.

Mirin lo cotxero ab quina majestat ocupa l' asiento, lo mateix que una estatua en lo seu pedestal, contemplant als infelissos que van á peu ab ayre de despreci y llessant una rialleta que sembla que vol dir:

—Lo carrer es mèu: al que se 'm planti al davant, lo trituro.—

No hivalen caràcters enérgichs nicaras serias. Es doctrina establerta: lo qui no vulga morir sota las rodas d' un cotxe, que s' estigui en un quint pis y no se 'n mogui may.

L' animal —'m refereixo al caball—avansa alentat pèls crits del cotxero. Tota resistència per part dels transeunts es inútil. S' ha d' apartar tothom, s' ha de deixar lo carrer espedit y libre perque 'l cotxe passi.

Quéixinse, protestin, parlin dels drets individuals y de la fraternitat humana... Es lo mateix que si volguessin fer un discurs á una bala quan surt disparada del canó. Res la detura, res la conté. Lo cotxe es un trasto libre que pot passar per sobre de tot.

Fins per sobre de las personas.

Potser lo carrer es estret y vostès no saben ahont ficarse; potser hi ha fanch y 'ls esquitxos los revesteixen de cap á peus... No hi fa res. La culpa es dels imprudents que s' atreveixen á passar per carrers estrets y á sortir de casa quan hi ha fanch.

¿Que no ho saben que al cotxero tot li ve ample? ¿Que no ho veuen que 'l fanch que alsan los cotxes ha de caure forsosament pèl demunt de la gent que va á peu?

Donchs que no 's queixin ni escandalitzin.

Y si alsan *lo gallo* y arreplegan una xurriacada, ben merescuda la tindrán.

¡No faltaria sino que 'ls cotxeros haguessin d' anar pèls carrers de puntetas, com las beatas dins de las iglesias!

La missió del cotxero es corre, corre sempre... La obligació del que va á peu es apartarse.

*
* *

No hi ha res tan deliciós com sentir las explicacions dels cotxeros, parlant dels seus drets y 'ls seus debers.

Tenen teorías d' una lógica y novedat assombrosas.

Los carrers, los passeigs, las plassas... tot ha sigut fet per ells. Si la gent de á peu hi tranzita, es en virtut de la tolerancia y excessiva bondat dels cotxeros.

Lo dia que 'ls cotxeros vulguin y 's posin d' acort ab los conductors de tranvias, carreters y velocipedistas, pèl carrer no hi passarà ni un' ànima.

Tot aixó de la *dreta forcosa*, direccions marcadas y aceras inviolables, son tonterias ridiculas de las quals lo cotxero prescindeix sempre que li passa pèl cap.

Ell guia 'l carruatje per la dreta ó per la esquerra, segóns li acomoda; ell va contra direcció, á pesar de los senyals de las cantonadas; ell passa per dalt de las aceras...

Si li convé y tracta de girar al mitj d' un carrer, no hi fa res que siga estret: fa entrar lo caball dintre d' una botiga, romp vidres, aplasta aparadors... y verifica la girada ab tota felicitat, burlantse de la gent que crida, rihentse dels que protestan y clavant alguna xurriacada als desvergonyits que s' atreveixen á faltarli al respecte.

Las tempestats d' exclamacions que 's desencadenan contra ell no l' intimidan.

—¡Aturéulo!

—¡Prenéuli 'l número!

—¡Portéulo á l' arcaldía!

¡Animal! ¡bárbaro! ¡salvatje!...—

Per una orella li entra y per l' altra li surt.

¡Hi está tan fet!

Pèga cop de tralla al caball, li dona rienda... y ¡ala!... que li fassin un nus á la qua.

¿Que ha causat averias de consideració? ¿que ha atropellat á algú? ¿que ha aixafat una persona?...

No ho sab, no vol saberho. Per xo fuig, perque no 'l marejin ab noticias deplorables que tal vegada feririan la seva ànima sensible.

Ell sab de memoria l' adagi:

—Dels que fugen, alguns se 'n escapan.

*
* *

Si á un cotxero *pur-sang* li parlan de *mira-ments*, *consideració als que van á peu*, *atenció al públich*... se quedarà estupefacte y potser ni 'ls entendrá.

—¡Es á dir—exclaman ells en semblants casos—es á dir que un cotxero ha d' anar ab cuidado, corrent poch-á-poquet, mirant si passa algú, evitant los atropellos y fugint de rascar las parets y portas de las botigas!... Y donchs ¿qué 'n treuriam d' anar en cotxe?—

La réplica es incontestable y decissiva.

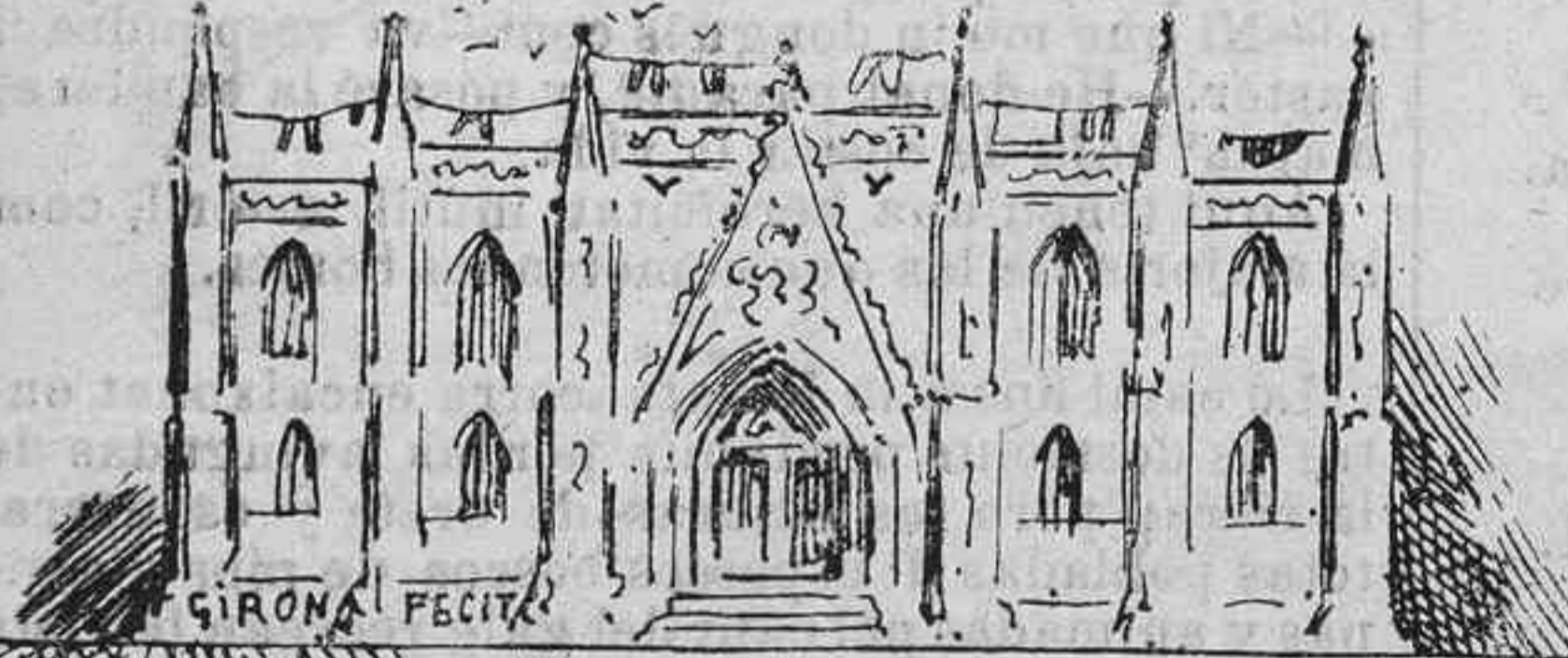
Los que van en carruatje hi han pujat per anar depressa. Lo cotxe ha de corre, volar, si es possible, passant per sobre de tot, saltant obstacles,

disolent grups, esmicolant aparadors, pulverisant sers humans, semblant la mort...

No es lo cotxero lo qui ha de mirar per la vida é interessos dels ciutadans: aixó es cosa d' ells.

LO SOMNI DE DON MANUEL

(AUTOR DE LA FATXADA)

Aquesta es la sèva defensa. La mateixa contestació que segurament donaria un gat, si las ratas anessin á queixárseli.

* *

Mirin'ho pèl cantó que vulguin, los que aném á peu no tenim escapatoria posible. Hem de deixarnos atropellar impunement.

¿Será per aixó que hi ha tanta afició á anar en cotxe?

Es l' única manera de lliurarse de la tirania del cotxero.

A. MARCH.

Cada nit diu que li surten las sombras dels arquitectos y escultores que an fer la nostra hermosa Catedral, demanantli comptes del pegat que hi ha enganxat per fatxada.

EN LA PLASSA DE TOROS.

SONET.

Hi ha en la Plassa una bronca verdadera
que 'l públich impacient al destre dona
per haver intentat ja llarga estona
inútilment matà una noble fera.

Suhant, desesperat y ab gran quimera
fa un esfors, exposantne sa persona;
tot en va: l' estocada no es prou bona,
y 'l poble exasperat molt més s' altera.

La plassa ab crits de ¡brut! casi s' ensorra,
sentintse 'l destre ofès, la vista gira,
al mateix temps que 'l toro arrenca á corre
y agafantlo pèl pit, enlayre 'l tira...
cau á terra més tou que un cataplasme,
y 'l públich aplaudeix ab entusiasme.

GESTUS II.

EXCURSIONS D' ESTIU.

MURA.

¡Quin gust llevarse ans de las quatre de matina-
nada, en dia de lluna plena, quan aquèsta se 'n
va á la posta pèl cantó del aspre Montserrat, y
'l sol, pròxim á alsarse, tenyeix de porpra 'ls
núvols que coronan las montanyas de llevant!
Mentres los dos astres semblan jugar á cuyt,
amagantse l' un quan apareix l' altre, una fresca
sanitosa acaricia la pell que guarda encare la
escalfor del llit, aixampla 'ls pulmóns y dona
agilitat á tot lo cos.

Matadepera, poblet situat al peu de Sant Llo-
réns del Munt, dista una hora curta de Tarrassa.
Cap allà fem via, seguint la carretera en cons-
trucció, á dret fil, que passa per entre-mitj de
vinyas y oliveras. Pèl camí trobém á més de
quatre toca-tardáns, que tornan del ball de la
festa major. Los mataparenchs fa lo menos sis ó
set anys que perden la cullita y encare tenen
humor de divertir-se; bè es veritat que aquest
any serán més afortunats... si no apedrega. ¡Po-
bres pagesos! ¡Sempre exposats á perdre la po-
bresa de la terra! Ells no poden dir vi fins qu' es
al celler, y encare si no se 'ls torna agre.

Peró 'ls mataparenchs son treballadors de
mena: quan faltan las cullitas se 'n van al bosch
y fan de llenyaters; als forns de cals y fan de
calsinayres. Bè ó malament se la passen sempre.

Entrém á la carniceria á provehir de costellas,
y mentres contemplém la miserable fatxada de
l' iglesia nova (la vella s' està arruinant y dista
mitja hora del poble) 'ns diu un vehi:

—Quan l' iglesia era lluny, tothom hi anava;
ara que la tenim á casa, ningú s' hi acosta.

Pobre rector — vaig pensar — ¡qué 'n durás
pochs de capelláns al enterro!...

* *

Matadepera reb de primera má los perfúms
rehinosos dels boscos que cubreixen las botaru-
das montanyas vehinas, atapahidas de pins.

Preném la riera de las Arenas, camí obert per
la naturalesa, y amunt sempre. Deixém á l' es-
querra las pagesias de ca 'n Torrella ab sos forns
de cals, de ca 'n Roure ab sa font fresquissima,
la Mata d' abaix y ca 'n Mitjàns rodejada d' oli-
veras, mentres á la dreta 'ns acompanyan los
singles espadats de Sant Lloréns de Munt, dels
quals se destaca lo caball Bernat, una roca ais-

lada y tallada á plom de uns seixanta ó setanta
metros d' altura sobre la qual oneja una ban-
dera.

Fa poch dias va posarli un pobre pastor, que
havía fet una juguesca. Impossible compendre
cóm va enfilarse sense trencarse 'l coll, á no ser
que tinga mans y peus de gat masqué. La ju-
guesca era de dos duros, y un senyor de Barce-
lona, tement per la vida de aquell home, va ofe-
rirnhi quatre perque desistis de sa temeritat.

—Ni que me 'n dongués cent — va respondre 'l
pastor. — He donat paraula, y posaré la bandera,
mal m' haja de costar la vida.

Aqui tenen una heroicitat, inútil, estéril, com
la majoria de las que cometen los homes.

* *

Lo camí fins á la Barata corra encaixonat en-
tre 'ls desmots produhits per las avingudas de
la riera; pero las alturas de dreta y esquerra,
totas pobladas d' espessos boscos de pins y alsina-
nas y animadas pèl cant del gaig recrean la vista
y esponjan los pulmóns.

La proximitat de la Barata, á una hora llarga
de Matadepera, s' anuncia per la major corpulen-
cia dels arbres, entre 'ls quals se destaca la no-
menada alsina dels pobres, un arbrás centenari,
quals branques s' extenen com si no hi hagués
prou espay per ellas, de manera que sòta la séva
capsalada podrian aixaplugars' hi de dos á tres-
centas personas.

La Barata, rica pagesia y vell hostal, quan
sense carrils ni carreteras, era 'l camí que se-
guim lo més curt per anar de Barcelona á Berga,
es un siti pintoresch, frondós y hospitalari. S' hi
esmorsa molt bè, si un se porta la vianda, en-
care que no hi faltan pollastres, conills, ni pa, ni
vi, ni molt menos l' aygua fresquissima de un
pou obert á través de la roca.

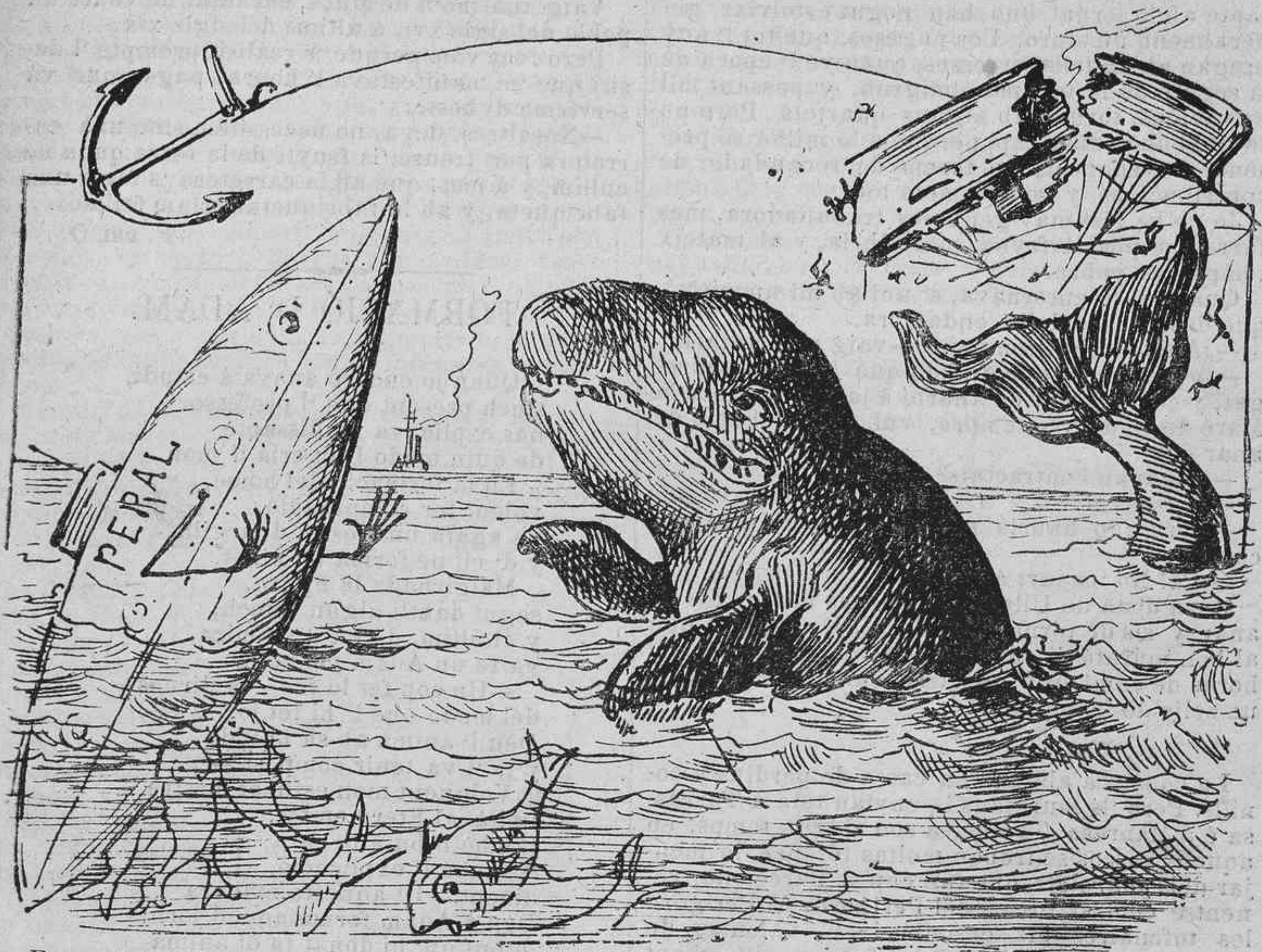
Lo camí va elevantse. Prompte trobém lo punt
en que 's bifurca dirigintse 'l de la dreta al
gran casal de la Mata, qual bosch frondós, tot
ell d' alsinas destinadas al carboneig, s' exten-
horas y més horas per aquellas vessants y fon-
daludas. La ample riera que segueix se va ex-
trentent, y per últim se transforma en un bran-
call de xaragalls espadats y rocallosos que bai-
xan de la serra, tots ells cuberts de una gran
espessor de vegetació. A cada pas los banchs de
roca, los arbres y las matas forman paissatjes es-
pléndits. ¡Cóm s' hi encantarian los pintors de la
terra si tinguessen prou delit, per venir á buscar
assumptos é inspiracions en aquests paratjes so-
litaris!

La pujada es aspre; pero tant se val. ¡Pit y
fora, y amunt! Ja hem passat los temuts grahons
de Mura, ja aném posantnos al nivell de la Coma
de 'n Vila, ja som al Coll.

A nostra esquerra apareix la maravellosa si-
lueta del Montserrat; á nostra dreta la Mola del
Sant Lloréns, las dos cimas més altas de aquesta
regió de Catalunya: al enfront una serie inter-
minable de montanyas apilotadas las unas sobre
las otras, y al fons los nevats Pirineus. ¡Quina
mirada més espléndida! Un sens fi de ciutats,
vilas y pobles van descubrintse per tot arreu:
Manresa, Sanpedor, Sallent, Artés, Berga, y cap
á la dreta Moyá y Castelltersol. ¡Veyeu allà al
lluny una petita fumerola, com la que surt man-
drosament de la boca de un fumador? Es un tren
de ferrocarril que baixa de la Segarra y s' en-
camina á Manresa. ¡Ab quina lentitut avansa;
mirat á tal distancia! ¡Qué petit es tot, davant de
tanta grandesa!

* *

ENTRE 'L SUBMARÍ Y UNA BALLENA.

ELL:—¿Que te 'n rius de mi pòtser?

ELLA:—No, pero 'm sembla que per ara estás molt atrassat. ¿Jo sí que soch un verdader submarí! Vaig á fons, nedo á flor d' aygua, tomo barcos ab la qua... y may se m' espatllan los acumuladors...

Després de caminar uns tres quarts d' hora per tant elevat mirador, y un cop recobradas las forsas en la Font del Caragol, un bassal d' aygua fina que destilan las rocas, formant una pintoresca cova, s' arriba á la roca del Duch, que sembla un dólmen, y ha sigut molt temps niu del farreny aucellot, y comensa la baixada.

Prompte 's veu Mura al fons de un clot, voltat de turóns. Mitj' hora ó tres quarts de baixar pèl pedruscall de un camí estret y tortuós, y hi arribarem. Los muratáns van escalant las vessanas de las montanyas y convertintlas en vinyas y més avall, per tot arreu hont poden embassar l' aygua dels torrents y de las fonts, forman feixas de regadiu esmeradament cultivadas.

Com si 'l séu fort sigüés lluytar ab lo impossible, no haventhi lloch per edificar lo poble, van ferlo á espatllas de la montanya, y ha sortit tan alterós que hi ha carrer ab més de 45 graus de pendent, y casa que tè á peu pla 'ls baixos, á peu pla 'l primer pis y á peu pla las golfas: segons lo carrer á que donan cada un dels seus costats.

Res més pintoresch que aquells doscents casi-nyots toscos y colrats; pero res més incómodo. Apenas hi ha cap casa que tinga vidres. Los vidres son allí article de luxu.

—¿Y donchs, al hivern?—vaig preguntarlos.

—Ho tenim tot obert.

—¿Y no 'us hi geléu?

—Cá: ja hi som acostumats.

Lo poble es bastant brut. Hi ha un carrer, que á l' una banda tot son casas y á l' altra tot còrts de porchs. Pujant amunt, las còrts dels porchs tenen la dreta.

La iglesia ostenta entre altres restos antichs, una portalada y un ábside románichs del sigle XII á lo que sembla. En la portalada s' hi veuhen figuras toscas y mal-caradas sota del arch; monstres extranyes sobre las jambas. Davant de l' iglesia 'l fossar, sempre obert, de tal manera que 'ls que viuhén, si volen anar á missa, han de trepitjar als seus antepassats.

Revolts en la terra y barrejats entre las malvas y la menta borda, vareig veurhi no pochs restos humans, trossos de clepsa, tibias, peronés y altres ossos. En cambi 'l rector posseheix una gran vinya més bèn amurallada y millor tancada que 'l cementiri. Se veu que li interessan més los rahims que 'ls difunts.

Los muretáns tots posseheixen y tots son pobres. Tothom tè la seva caseta, lo seu hortet, la seva vinya... Lo que no tenen molts son cinch céntims pera fer cantar á un cego. Sembla que las montanyas que tancan aquell congost en forma d' olla, deturin lo curs de la moneda, que allá no hi arriba.

Mes de seixanta noyas marxan á las fàbricas del Pont de Vilumara (tres horas lluny) ab provisións pera tota la senmana y tornan cada dissapte ab lo jornal que han pogut estolviar, generalment un duro. Los pagesos, que tot l' any bregan ab aquells terrossos, quan vé l' época de la sega ó de la verema, emigran, y passant mil privacións, tornan ab alguns quartets Pero no se 'n veuhen may cap, perque á lo millor se presenta l' esparver, en forma de recaudador de contribucións, y ho arrambla tot.

Jo no he vist may gent mes treballadora, mes farrenya per la feyna, mes sóbria, y al mateix temps mes pobra.

Quan me 'n entornava, s' uni ab mi un minyó, que després me deixá endarrera.

—¿Ahont anéu, company?—vaig preguntarli.

—A Ullastrell, que diuhen que hi ha apedregat, y com teniam de anarhi á la verema per la Mare de Dèu de Setembre, vull veure si hem de anar ó no.

—¿Estavau contractats?

—Sí, senyor.

—Pero ¿no hauria sigut millor enviarhi una carta?

—¡Cá! No 'm surt á compte.

Mura dista de Ullastrell unas sis horas. Sis de anar y sis de tornar, son dotze. De manera que al bon muratá li sortia mes á compte fer dotze horas de camí que gastarse quinze céntims en un sello de franqueig.

* * *

La comarca abunda en cassa de perdius y conills. Pero 'ls muratáns la envían tota á Tarrassa ó á Manresa. Tambè, á son degut temps, en aquells boscos se troban moltes tófonas, lo menjar dels *gourmets*, que fan cap á Barcelona, venentse com si fossen del Perigord. Al Perigord los tofonaires las descubren, valentse de porchs, que ab son bon flaire furgan allá ahont están enterradas. Los de Mura van sols, valentse de unas dagas de uns quatre pams qu' enfonzan á terra y al tréurelas las oloran: aixís, ab l' olor coneixen la existencia del perfumat bolet, que 's cria subterrani.

La població es sana, tant que no tè metje ni apotecari. Si algún cop lo necessitan han de anar quatre horas lluny á buscarlo y han de tornar á ferlas dos vegadas mes per anar en busca de la medicina. Total quatre viatjes de quatre horas, ó sigan setze horas si troban lo metje á casa y l' apotecari 'ls despatxa depressa. Aixó en lo sigle de la electricitat.

Generalment ván á peu: son cama-llarchs, amples de pit y no 's cànzan may. Com es impossible eixir del poble sense pujada, están avesats á caminar desde petits, y es aixís que tot ho troban plá.

Los assisteix en lo primer moment de sas dolencias, lo Sr. Pau, un barber aragonés, groixut com una bota de set cargassas, que s' ha aclimatat allí, y al qual estiman molt per los bons serveys que 'ls presta. A mes de assistirlos, los afayta un cop cada senmana y ho fá ab un brillo tan extraordinari, á despit de sa corpulencia, qu' en menos de dos minuts los deixa arreglats. Una ensabonada lleugera, una passada de navaja á l' etzavara, una escatada á la galta dreta y una altra á l' esquerra y llestos.

—¡A ver, otro!

Jo 'l vaig veure treballar y 'm donava bó aquella lleugeresa del barber y aquella resisten-

cia del pagés, que no exhalava la mes petita queixa.

* * *

Vaig anárme'n de Mura, encantat de veure un poble del sigle xvi, á últims del sigle xix.

Pero fent vots perque 's realisi prompte 'l desitj que 'm manifestava l' honrat pagés que vá servirme d' hoste:

—Nosaltres, deya, no necessitem sino una carretera per treure 'ls fruyts de la terra quan ne cullim, y á mes, que ab la carretera 's faria una fabriqueta, y ab la fabriqueta seriam felissos.

P. DEL O.

FORMACIÓ D' ADÁM.

Quan jo encare anava á estudi, tinch present que 'l professor nos explicava un dissapte de quin modo Dèu criá 'l mon.

En la formació del home, volent fer comparació, va agafá un trosset d' argila y d' ell ne formá un ninot.

Malgirbada la figura, seguí dantli algún retoch, y al últim, de mica en mica, va fe un Adám passador.

—Un cop fet lo cos — va dirnos — del modo que l' hi fet jo, Dèu l' animá ab su bufada y ja 'l va tenir compost.—

Volguent mon estimat mestre imitá' al Etern en tot, tambè li bufá la cara; y acabá l' explicació, dihent:—D' aquesta manera Dèu á Adám formá aquell jorn: lo buf qu' hi donat fa d' ánima y aquest ninot... fa de cos.

M. BADÍA.

ROMANTICISME REAL.

Era per allá al 68 quan la marquesa del Bezeiro abandoná la capital del Brasil y establí sa residencia á Barcelona. Lo seu marit era germá de un dels cónsuls que aquell imperi havia tingut en nostre ciutat avants de la Revolució, y com eran sols al món, los dos matrimonis vivian junts, seguint lo de la marquesa al del cónsul de capital en capital, tal com si haguessen anat agregats al consulat.

Poch després d' haverse'l jubilat, lo plenipotenciari morí á Rio Janeiro, en brassos de son inseparable germá que tambè hi havia establert sa residencia. Lo marit de la marquesa, pera distreures de la tristesa que la mort del seu germá li havia causat, se recordá de Barcelona, la ciutat que més li havia plascut de las moltissimas que coneixia, y com havém ja dit, aquí vingué á fixar son domicili.

Als dos anys de ser aquí y de portar una vida en extrém reposada y tranquila á que no estava acostumat, morí de un atach de sanchs.

* * *

La viuda marquesa seguí donant las acostumadas reunions familiars, tots los primers de mes, que tan bon nom havian valgut al seu di-

funt marit entre l' *alta classe*; mort ell, si bè perderen un bon xich son esplendor. no deixaven de veures concorregudas, especialment per alguns jovenets y jovenetas que coneixian la esplendidés de la marquesa, esplendidés que ratllava en prodigalitat, al rebre á sos contertuliáns.

En Marián era un jove alt, ros, guapo, ben vist y en extrém discret que no faltava may á encantarlos ab las armonias celestials que feya brollar de las teclas del piano. Lo dia que faltava ell, hi faltava la meytat de la alegria; las noyas se tornavan bojas per escoltarlo y frisavan per poguerhi tenir conversa. Al ball, quan algún amich sèu lo rellevava, totas deliravan per ballarhi, totas desitjavan tenirlo entre sos brassos més que fos per una estona, pero 'l jove, quan deixava 'l piano, no era més que per complaure á la marquesa, de quins brassos ningú intentava arrencarlo.

En mitj de aquella fogarada de voluptuositat, lo cor de Marián se encengué; se prendá de una preciosa nena, qual cor per ell batejava foll de amor. Pero ella era rica, riquíssima, y en Marián no tenia més que 'ls dits, havia de guanyarse la vida donant lliçons á domicili.

Los pares de la noya buscavan una fortuna al menos com la sèva; sens aqueix requisit era inútil que ningú la pretengués. Lo cor de 'n Marián prou valia una fortuna; pero los pares de l' Agnès, que aquest era 'l sèu nom, no buscavan un cor, sino una bossa. ¿Qué 'ls importava que 'l pretendent fos guapo ó lleig, sabi ó ignorant, bó ó malvat? En qualsevol d' aqueixas circumstancias era un home... ab tal que tingués una fortuna.

Lo jove intentá portar á terme sos desitjos de mil maneres, pero fou en va tot. Estava desesperat, si, pero encare tenia una esperança: l' Agnès li havia jurat no casarse ab ningú si no ho lograva ab ell, y sols aquesta promesa, infundí tant de valor en lo cor del jove, que de una manera ó altra, tart ó aviat, confiava ferse una fortuna. ¿Cóm? Era un misteri; la veyá en lo pervindre clara pero ilusoria, tal com nos mirém lo rostretre dintre de un mirall.

* *

Un dia, la marquesa, en una de sas vetlladas li pregá que 's quedés l' últim.

Aixis que 'ls criats hagueren abaixat la llum del gas, la marquesa cridá al jove dins un salonet intim, amoblat y adornat ab verdader luxe oriental.

La viuda alsá la coberta de un secreter de dos departaments, l' un plé de monedas d' or, l' altre de papers de banch, y agafant nerviosament al jove per la má, li mostrá aquell tresor dihentli:

—¿Véu? tot aixó es sèu, pero diguim que será 'l mèu marit, prométimho.

Lo jove quedá mut de estupefacció y no contestá més que ab

una fixa y penetrant mirada que 's creuhá ab la de la viuda.

—Sí,—continúa aquesta—jo l' estimo, vosté es relativament jove comparat ab mí, ja ho veig, pero creguim, li porto tal efecte, que li prego de tot cor accepti la mèva má perque després de la mèva mort totas mas riquesas passin en poder de vosté.

En Marián, enlluhernat, deixá consumir son amor de cor jove en aquell flam d' or, com la pallona deix cremar sas satinadas alas en lo flam de una esperma.

Tres mesos després se celebrava la boda á la qual acudiren convidats tots los habituals contertuliáns, tots, tots menos l' Agnès.

* *

La marquesa ratllava ja als sexanta y vivia bastant xacrosa. Sos criats la cuydavan com un tirabuquet, y mercés al diapasson aquell, anava fent anys.

Tant prompte foren casats, en Marián no pensá més que en buscar la manera millor y més dissimulada de desferse de aquell obstacle. Si en lo

NOVAS ORDENANSAS MUNICIPALS.

«Los habitantes de esta ciudad deberán observar la debida compostura en sus palabras, modales y modo de vestir. (Art.º 17.)»

—¡Usté falta!

—¿Jo?

—Sí, señor; me parece que esta hermillita es corta... enseña V. la camisa... ¿Vé V?

terme de pochys anys conseguia enterrarla, ja hauria trobat lo que desitjava.

Pensant que un cambi radical y repenti de temperatura y aliments podian empitjorarla en la afecció crónica que sufria, ab l'escusa de disfrutar la lluna de mel viatjant, se l'emportá cap á Suissa, de Suissa á Italia y de aquí passant lo Mediterrá cap á l'Argelia. Pero cá, la marquesa devia esser immortal; com més anava més bona y més robusta 's posava; viatjant s'oxigenava de nou, y recordant sos viatjes passats, semblava que 's rejoyenia y tornava á sos bons temps.

Tornats de nou á Barcelona, la vida de la marquesa se eternisava sobre la terra. Per lo contrari, en Marián, al veure que tant poch l'afavoria la naturalesa, se neguitejava y anava visiblement perdent las carns, y fins en moments de histerisme, li creuhava per la imaginació aquell aforisme que diu: *qui la mort de un altre espera, veu la seva primera.*

* * *
La pobra Agnés, acompanyada dels seus pares, continuava freqüentant las reunions de la marquesa, pero nó ab l'alegría de avants. Son rostre pregonava la enfermetat moral que sufria, qual gravetat de dia en dia s'anava accentuant visiblement.

Un dia, l'Agnés y sa familia no hi comparegueren; enviaren á un criat á preguntar á qué 's devia sa falta y torná ab la resposta que estava malalta de cuidado, lo que disgustá molt á tots y fins sospengueren la vetllada en senyal de dol, determinant aplassarla per quan se posés bona.

Al endemá la marquesa y 'l seu marit anaren á véurela. ¡Terrible medicina per l'enfermetat que patia! ¡L'assessi enfront la victima!

Vuyt dias després, un endolat cotxe se emportava al cementir aquell cor tot amor que sos usurers pares havian intentat fer servir d'esqué pera pescar una fortuna.

* * *
Al saber la trista noticia, en Marián se desesperá, se torná boig. Acudí delirant al secreter, agafá una esgarrapada d'or y la rebaté ab furia contra la cara de sa esposa.

La marquesa doná un crit; derrera 'l crit se senti un tiro. Pujaren los vehins pressurosos, y al entrar á l'estancia, no trobaren més que á una vella desmayada y un jove revolcantse en

TIPO ROMÁ.

Dibuixos originals del pintor

sa propia sanch... y un grapat de monedas d'or escampadas per terra.

JOSEPH ALADERN.

ÍNTIMA.

Dias há, hermosa Roseta,
que ta presencia no 'm plau;
puig te veig tan transformada
qu' una altra talment n' apars.

Com que portas una vena
en tos ulls, junt ab un drap,
no estranyis, Rosa, que 't trobi
sense gracia, y sense sal.

Papé ó drap, tan sols als pisos

ARTÍSTICAS.

DEL CAMP.

catalá Mateu Balasch.

se 'n posa, al desembrassá 'ls;
tiento ja, puig tothom pensa
si tens algo per llogar.

IGNASI IGLES'AS.

LLIBRES.

Hem rebut un exemplar de *La perla de Catalunya ó la Reyna de las Mercés*, drama d' espectral en cinch actes y en vers, degut á la ploma del popular empresari del desaparegut *Odeón*, lo simpátich D. Jaume Piquet y Piera.

Lo mòvil que l' ha portat á imprimir un' obra estrenada fa ja tretze anys, honra al autor d' un modo notable.

Bon sarrianés y ciutadà agrahit, lo senyor Piquet ha volgut donar una mostra pública de la admiració que sent pèl conegut arcalde de Sarriá senyor Miralles, tan estimat en aquell poble, y ab aquest objecte ha fet imprimir *La perla de Catalunya*, oferintli l' obra ab una dedicatoria que fa tan favor al arcalde que la reb com al autor que la firma.

Doném al Sr. Piquet las gracias y la enhorabona.

RATA SABIA.

TEATROS

PRINCIPAL.

Numerosa concurrencia, tota la que avuy es possible, tenint en compte que encara estém en plé istiu, acudi al *Principal* á admirar una vegada més las maravellosas dots artísticas de la Eleonora Duse.

Teatro de millors condicions acústicas que 'l de *Novedats*, lo *Principal* dona lloch á apreciar ab més escrupulositat lo mèrit de la eminent actris, que troba allí un escenari més apropiat al seu gènere y un march més artístich y ménos esparramat.

Al apareixer la Duse en escena, una verdadera salva de aplausos li demostrá que 'l culto idólatra que aquí se li professa desde que se la coneix, conserva tota la intensitat, tot l' entusiasme que va deixar al despedirse de nosaltres en *Novedats*.

En la *Fernanda*, de Sardou, se mostrá la artista de sempre: fina, delicada, genial, recurrent ab pasmosa gradació tota la gamma del sentiment y tots los accents de la passió.

Vam observar, ab tot, lo mateix fenòmeno que ja haviam notat á *Novedats* lo dia de la seva presentació. En los primers actes, fos per fatiga, fos que la eminent artista necessita 'l calor de la lluyta per elevarse, 'ns va semblar freda y una mica lánquida. En cambi, en l' acte tercer va traspasar los límits de lo imaginable, conmovent y arrebatant al públich, que la colmá d' aplausos, tan entussiastas com merescuts.

Lo senyor Andó se 'ns figura que ha cambiat una mica l' istil. Lo trobém més *cómich*—en lo sentit vulgar d' aquesta paraula—pero menos natural.

Respecte als demés, bastará dir que eran los mateixos artistas que 'ns van donar la *Fernanda* l' altra temporada.

TIVOLI.

Aquesta vegada han donat en lo *blanco*. *Los alojados* es una sarsueleta aixerida, gens flamenca, de rassa espanyola y xispejant, sense ser verda.

Lo desfile d' un esquadró de caballeria que atravessa la escena, passant per darrera d' una paret y ensenyant no més lo cap dels soldats, es d' un efecte complert; una ingeniositat escènica que cada nit ha de repetir-se entre 'ls aplausos del públich.

Lo senyor Sánchez Pastor, autor de la lletra, s' acredita en *Los alojados* d' escriptor agradable y fresch, y de persona de bon gust.

De la música, s'ols ab dir qu' es del mestre Chapi se 'n fa l' elogi.

Lo *coro de viudas*, d' introducció, es un motiu musical tan senzill com inspirat. La *vida de Juan Soldado*, coplas cantadas pèl Sr. Pinedo y acompanyadas pèl coro, es també una pessa molt bonica y original.

En suma, una obreta ensopegada; un acte que val la pena de ser vist y sentit.

* *

Desempenyo: completament bó. Lo ja citat Sr. Pinedo y 'ls Srs. Hidalgo y Morón, treballan com uns veraders veterans.

L' orquesta, baix la direcció del mestre Cereceda, al pèl.

CATALUNYA.

Si en Grossi no sapigués que á Barcelona se l' estima de debó, 'l dia del seu benefici se 'n hauria convenut. Teatro plé, la *mar* de regalos y aplausos á carretadas, tant en los dos actes de *Cin-ko-ka*, com al recitar y cantar lo monólech *¡Aquí estoy yo!*

Aquest era 'l principal atractiu de la funció. Lo Sr. Molas y Casas, al escriurel, va estar tan acertat com lo Sr. Grossi al representar-lo.

En fácils y sustanciosas quintillas, lo beneficiat va explicarnos en *¡Aquí estoy yo!* la seva vida artistica y la vivíssima impressió que va experimentar al arribar á Barcelona y sentir los ecos d' una sardana.

Lo monólech es á trossos xispejant, á trossos sentit, y ompla perfectament lo propòsit del autor, fent declamar y cantar en italiá, francés y espanyol al Sr. Grossi.

Haventli ja tothom sentit las coplas castellanas del *Cin-ko-ka*, es inútil dir que 'l celebrat artista va fer lo monólech casi casi com si hagués nascut á Espanya.

Lo Sr. Molas y Casas va ser molt aplaudit y tingué que presentarse en l' escena varias vegadas.

* *

Després d' aquest benefici, del de la Ferrara y del de las senyoras del coro, la companyia Franceschini ha alsat lo camp, cedint la plassa á la que dirigeix en Sánchez de Castilla.

D' aquesta 'n parlarém en lo número próxim.

NOU RETIRO. - GAYARRE.

Durant una curta indisposició de la Srta. Muñoz, l' ha substituïda en la part d' *Isabella* de *Los amantes de Teruel* la senyoreta Huguet, que ab lo seu talent y discreció ha sapigut sortirne ayrosa, alcansant felicitacions y aplausos.

En *L' Hebreá*, la Ferni demostra que no en vá porta 'l nom d' una familia d' artistas. Pocas vegadas, en teatros d' aquesta categoria, se sent una *Hebreá* cantada ab tan ajust y colorit.

* *

S' está treballant pera posar en escena á la major brevetat la celebrada ópera del mestre Bizet, *La bella fanciulla di Perth*, estrenada durant l' última temporada en lo teatro del Liceo.

¡D' aixó se 'n diu sapiguerne! ¡Los pigmeus trepitjant los talóns als gegants!

¡Avanti, avanti!

TEATRO LÍRICH.

Diu que hi va *debutar* una orquesta de senyoras austriacas, que apenas van tenir temps d' acabar la feyna.

Nosaltres no hi vam anarhi per dugas rahóns. Primera: perque 'l teatro es massa lluny.

Segona: perque las senyoras austriacas, quan tocan lo *violón*, no 'ns fan gayre felissos.

CIRCO EQUESTRE.

Lo qui va dir que Barcelona es la primera ciutat productora del mon, no s' equivocava.

En tot ho es: hasta en la *producció* de saltadors.

Lo dia del benefici del clown Footit va celebrarse un concurs d' aficionats á aquest género d' exercicis, y hem de confessar que vam quedar pasmats.

Van sortir dotze ó catorze saltadors indigenas, de lo més llest, ágil y entramaliat que pugan imaginar-se.

Tres d' ells, sobre tot, poden competir ab los millors saltadors d' ofici.

Detall curiós. Un d' aquests tres—lo qui va guanyar la medalla—saltava ab tanta afició, que sortint de la quadra fent salts mortals, va atravessar tota la pista y no va parar fins que s' adoná de que, saltant saltant, havia anat á plantarse sobre la *ialda* d' una senyora que seya en primera fila. ¡Lo *Circo* era petit per ell!

N. N. N.

DIÁLECH.

—Ja veurá; en pocas paraulas li diré 'l mèu pensament.

¿Que va depressa?

—Una mica.

—Donchs aixis seré concret

—¿Qué vol dirme? ¿es cosa seria?

—Respecto molt á vosté

pera parlarli de broma

en los cassos com aquest,

y si m' escolta comenso.

—Digui donchs.

—Fa ja molt temps

que vosté m' era simpática;

va passar un quant temps més

y llavors va interesarme;

y 'm trobo en aquest moment

que la estimo en tal manera,

que la imatge de vosté

me segueix á totas horas

com si ma sombra sigués.

No es mon amor ilusori;

es un afecte sincer

que ha nascut d' aquest cor, qu' ara

jo li ofereixo á vosté.

Si l' accepta, vosté 'm salva.

Jo, de sos llabis pendent,

no puch dirli ja altra cosa

sino que tinch mon anhel

concentrat en sa persona.

Decideixis, donchs, per Déu,

y accepti ma vida tota
que poso als peus de vosté.
Si m' estima una miqueta
já escoltará los meus prechs.
—¿Ja ha acabat?

—Fins que 'm respongui
si es que 'm vol.

—M' hi pensaré;
perque en cosas com aquesta
s' hi tè de pensá un xiquet.

—Prenguis los dias que vulga
y á mi no 'm digui res més
sinó quán la podré veure
per la resposta saber.

—D' aquí dos dias.

—¿Diumenge?
—Diumenge si li ve bè.

—Sempre 'm ve bè; pero es festa
y així 'ls dos tindrem més temps.

—Acordat.

—¡Ay, ressalada!
No n' he estimat á cap més
del modo que á vosté estimo.

—¿Ja n' ha estimat d' altres? ¡Bè!...

—No s' hi fixi; criaturadas
que avuy fem tot lo jovent.
Fins potser vosté mateixa
haurá estimat un xiquet.

—No senyó; y si 'm decideixo,
vosté serà lo primer
que haurá fet naixe en ma vida
la font d' aquest sentiment.

—Mil gracias. ¡Oh! m' entusiasma
ser jo! amor primerench
d' aquest angel de la terra.

—Hasta diumenge.

—Vindré
y vulgui per Dèu, hermosa,
donarm' son amor primer.

—Veurém lo que 's decideixi;
pero tingui ben present
que si accepto 'l que 'm proposa
condicions hi tè d' haver.

—¿Quinas son?

—Si jo li dono
primé y únich amor mèu,
l' amor que vosté á mi 'm dongui
dels seus, ha de sè 'l darrer.

—Molt ben dit. Si, jo li juro
que 'l darrer serà ab vosté;
y plegats, primer y últim
durarán per sempre més.

R. ROURA.

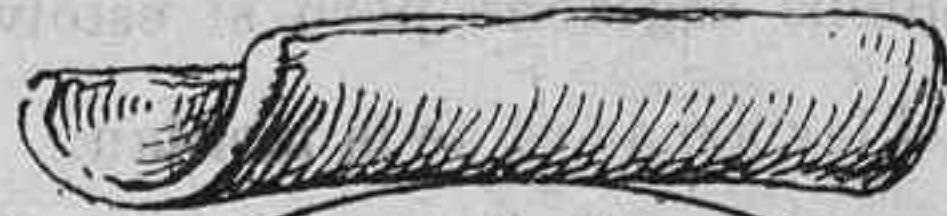
Desde que á la casa gran han estrenat alfom-
bra, queda prohibit lo pas del públich per la es-
cala d' honor.

Succeheix ab aixó com ab lo gallego del quiento.
Venia de Galicia y vá arribar á Madrid ab las
sabatas penjadas al coll, y 'ls peus plens de lla-
gas y butllofas.

Y estava molt content, perque si s' havia fet
malbé 'ls peus, al menos havia estolviat un pa-
rell de sabatas.

També l' Ajuntament farà passar al poble per
l' escala de servey situada en la proximitat de

MODAS CAPELLANESCAS.

1850

1870

1890

Avants una teula mónstruo,
després una de mitjana,
ara una de tan petita
que sembla mitja avellana.

las quadras dels municipals de caballeria: se gastarán aquells esglaons; pero s' estolviará l' alfombra.

Ey, aixó si las arnas no se la menjan.

* * *
Algún periódich proposava que l' alfombra de l' escala d' honor ja que tals tacanyeries s' observan en aquella casa, sigués substituïda per una tira d' estora.

Encare podria ferse una cosa millor. Reemplassarla ab las llistas electorals.

De aquesta manera, ja que la Junta del Cens las ha trepitjadas, tothom faria lo mateix.

Y 'ls conservadors, al menos podrian dir:—¿No veuhen, com no som nosaltres sols los que trepitjém lo sufragi universal?

Diu *El Noticiero* que en aquests últims días, á Barcelona sols, han fugit de son respectiu domicili, quatre nenas, solteras totes quatre.

Aquí tenen quatre cassos de cólera... amorós.
¡Ditxós microbi del amor, que 'n fas d' estragos!

Una companyia estrangera ha sollicitat permis del Ajuntament pera instalar en un dels edificis del Parch un Skating-Ring y un frontó pera 'l Joch de pilota.

¡Mal negoci!

L' Skating-Ring y 'l Joch de pilota ja 'l tenim establert á la Casa Gran, ahont no hi entra un sol regidor que no rellisqui, y que no jugui á pilota ab los interessos de la ciutat.

Gran noticia.

Lo Sr. Maseras, jefe de las brigadas municipals, ha dimitit de una manera espontánea.

Segons sembla, varen dirli:—Si no presenta la dimissió, tindrem lo sentiment de destituirlo

O en altres termes:—Si no se suicida 'l matarém.

Lo Sr. Maseras ha optat pèl suicidi.

* * *
Las brigadas municipals han perdut lo jefe que las portava á las urnas.

Lo Sr. Maseras s' havia distingit notablement farà cosa de tres anys, en l' assalt de las mesas del colegi 10, demostrant un valor á tota proba.

Sols que tingué de havérselas ab los de la colla del arrós, los quals ab una mica més lo tiran á la cassola.

* * *
Y ara 's pregunta tothom:

—¿Cóm rediable 'ls conservadors se privan de un element tant important en materias electorals?

Resposta:

—Los conservadors no necessitan Maseras. Ja 'n tenen prou per tot lo que s' ofereix, ab la policia secreta.

La Renaixensa, plorant plena d' amargura, davant de la fatxada nova de la Séu, exclama:

«També allí s' increpa á personalitats, se diuhen noms; mes aquí no 'ls reproduhirém pas, porque *La Renaixensa* mira massa alt, y davant de interessos tant sagrats com los del art monumental, no 's plany sino de la malifeta y olvida á sos autors.»

¡Bèn fet!

Ja ho diu aquella máxima: «Odia el delito, y compadece al delincuente.»

Mentres nosaltres nos entretenim discutint sobre si la comissió técnica ha estat justa ó injusta ab en Peral, los francesos, á la quieta, fan experiments importantissims ab son submari *Gymnote* y 'ls italiáns, per la seva part, se dedican á lo mateix ab un barco que camina també per sota de l' aygua.

Lo barco italiá té la forma esférica, y 'l seu inventor l' ha batejat ab lo nom de *Bola náutica*.

* * *
La *Bola náutica* ha navegat per sobre y per sota de l' aygua en totes direccions, ha baixat á grans y petites profunditats, ha volat ab cartuxos de materia explosiva barcassas y taülons, y ha extret del fons del mar los objectes que se li tiravan.

¿Qué dirán davant de aquests fets, los entusiastas cegos de 'n Peral?

Ja ho sè: dirán que 'l submari italiá es una bola.

Prompte se procedirá á la construcció del ferrocarril de Cremallera de Monistrol al monestir de Montserrat.

Una companyia inglesa s' encarrega de una obra que mentres vá estar en mans dels espanyols permanesqué empantanegada.

Los protestants s' encarregarán aixis de facilitar l' ascensió al santuari católich.

Per cert que ja han comensat á enviar una avansada de 60,000 lliuras esterlinas.

Qu' equivalen á 1.500,000 missas.

—¡Que vajan venint!—dirán los frares montseratins.

¿Se recordan del dengue?

Donchs ja torna á presentarse.

Actualment está fent estragos per Alemania y altres pahissos del Nort de Europa.

Apotecaris: animarse, que s' acosta la cullita.

CONSERVADORADAS.

Un venedor de conservas, que creu que 'ls conservadors pensarán ab ell, lo día que faltin gobernadors.

L' oficial de la secció d' Ensanxe del Ajuntament, s' ha fet jesuïta.

Un cambi de coll.

Fins ara ab lo coll inclinat sobre la taula dels expedients.

En lo successiu, lo coll tort sobre la espatlla.

A l' audiència de Sevilla s' ha de veure un de aquests dias una causa sumament curiosa.

Se tracta de un subjecte que per haver venut una cajetilla de tabaco de contrabando de 20 céntims sigué condemnat á pagar en primera instancia 'l triple valor de la cosa, ó sigan 60 céntims.

Lo processat, no conformantse ab la sentència vá apelarse, encomenant la seva defensa á un dels primers advocats sevillans.

¿Quántas lliuras de tabaco de la *Vuelta de abajo*, no representarà 'l valor de la defensa?

L' escena á Sant Boy.

S' está representant en lo teatro la comedia d' Echegaray, *Sin familia*, en qual acte segón s' efectua un dinar de companys, que apuran á tot drap una copa de xampany darrera l' altra.

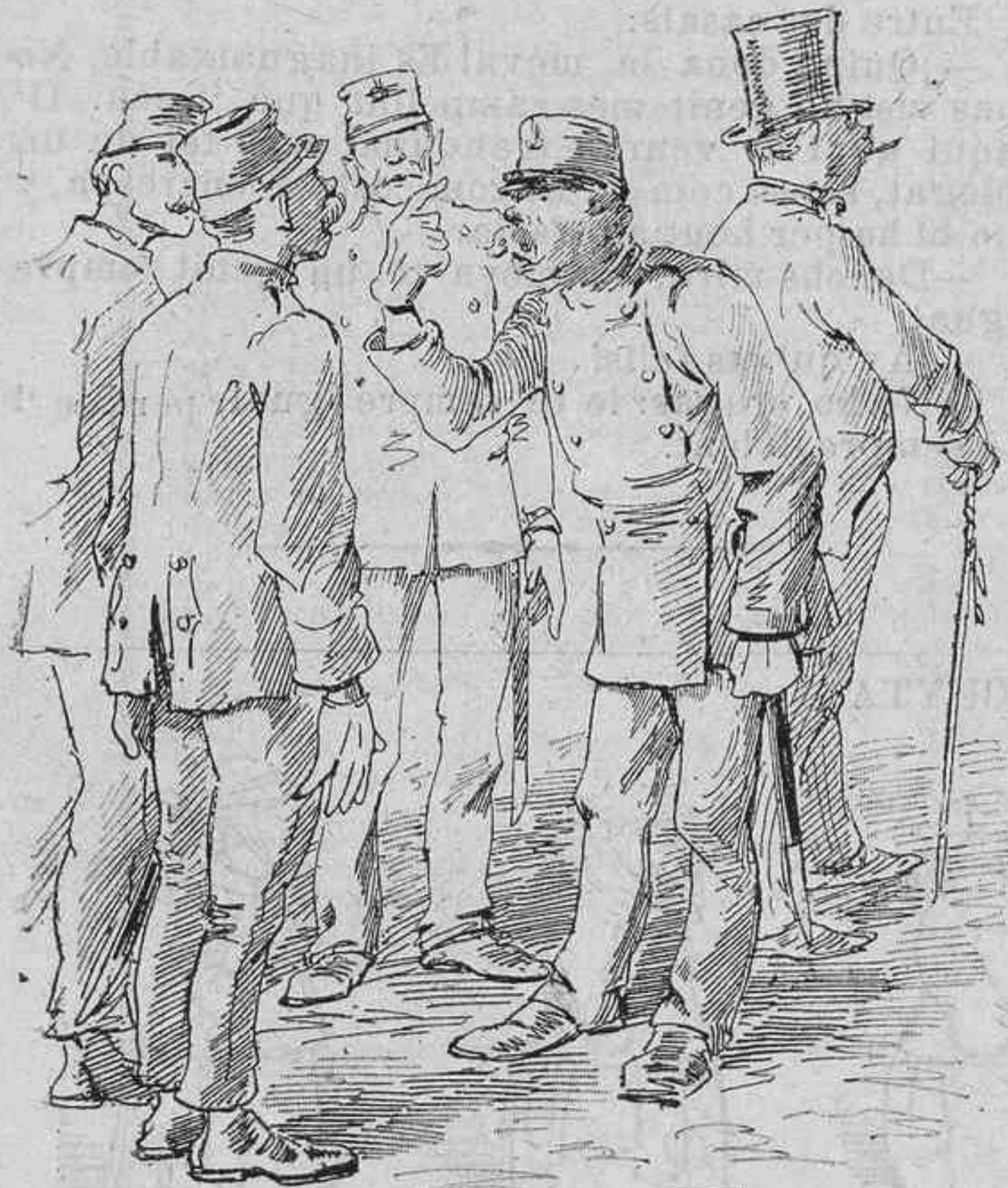
Se destapa la botella, que fá un gran pet, s' omplan las copas, y un dels cómichs comensa á veure al viu.

Al poch rato sentia uns grans recargolaments de tripa, suhor fret y fortas rampas. Se suspén la funció y tothom fuig, creyent que 's tractava de un cas de cólera fulminant.

Un metje visitá al malalt, y declará que aquest havia sigut victima de un tip de xampany de *guarda-ropia*.

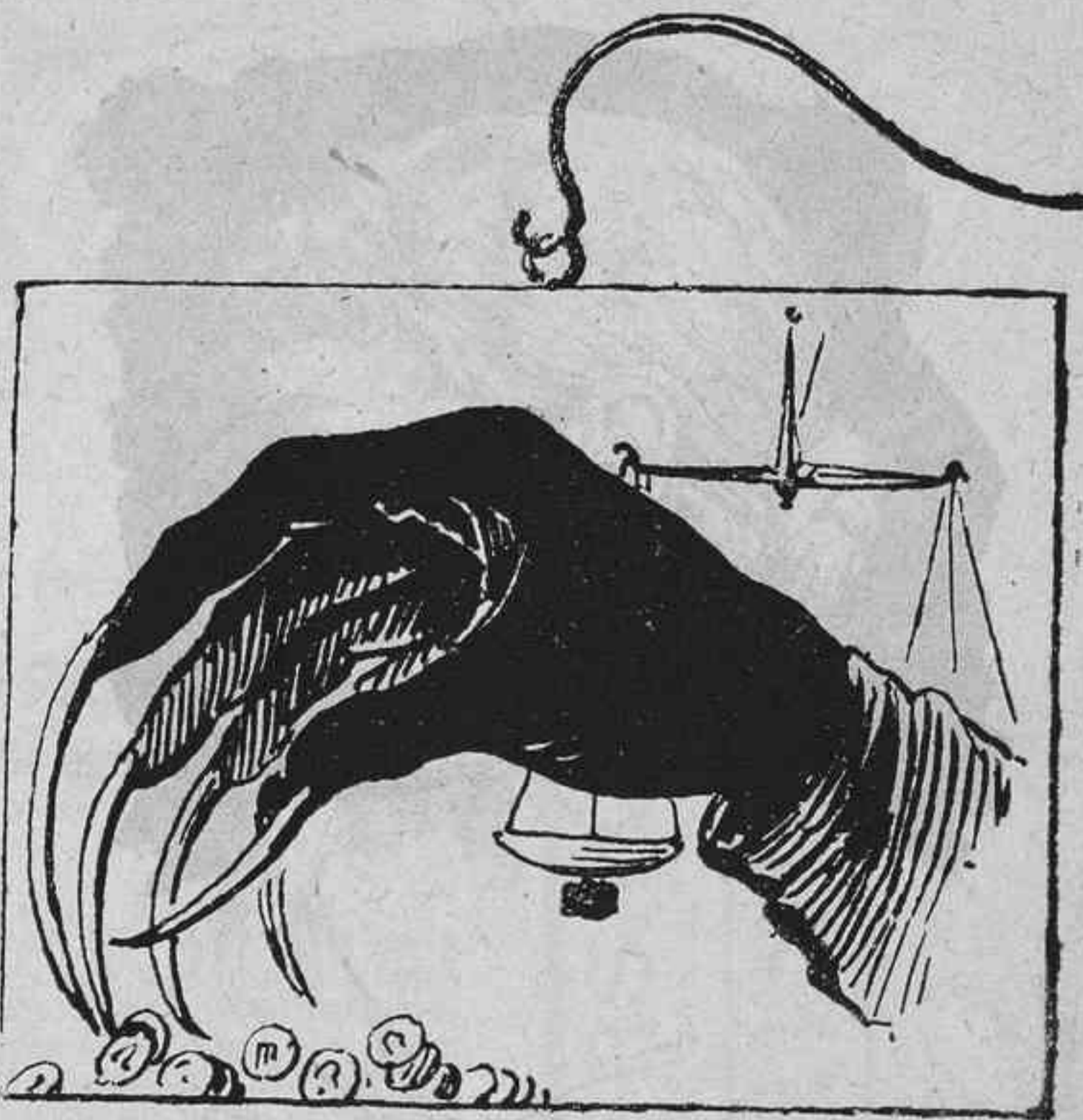
Vels'hi aqui una comedia transformada en *sainete*.

PREPARATIUS.

—Me encargan que *sus* diga que hay que votar candidatos conservadores. Por lo tanto, ya lo sabeis, mucho ojo, mucha formalidad... y mucha consecuencia.

SRS. INSPECTORS MUNICIPALS.

Als establiments que 'ls troban defraudant als compradors, ¿per qué no fan colocarhi un senyal aixís, ben gros?

¡Lo que pot l' ingeni humá!

S' han inventat unas caixas de guardar caudals provistas de un aparato fotogrífich, que treu instantáneament lo retrato del que intenta obrirlas.

¡Que vagin los lladres á forsarlas! Podrán endurse'n los diners; pero hi deixarán lo retrato.

Encare que molts d' ells tindrán una disculpa. Quan los acusin dirán:

—Sr. Jutje; jo no anava á robar, sino á tréurem la fotografia, y aixó en lloch del món es un delicté.

Lo Sr. Bañolas se dedica aquests dias, ab zel molt laudable, á la persecució dels sofisticadors de las substancias alimenticias.

Un tender molt cremat deya:

—Jo vaig elegir al Sr. Bañolas com á fusionista y ara s' ha fet conservador. ¿Cóm s' ha de fer per perseguir als sofisticadors de la politica?

Lo premi gros de un dels últims sorteigs de la rifa va caure á Málaga, tocant á una colla de pobres que demanavan caritat.

Los resultats de aquest capritxo de la fortuna, han sigut mágichs y sorprendents.

Los cegos han recobrat la vista, los muts la paraula; als mancos ha tornat á sortirlos lo bras que 'ls faltava, als coixos la cama que tenian arronsada.

Naturalment, tots los pobres s' han retirat del negoci pidolatori.

¡Y ara que vingan los de Lourdes á fer miracles tan espatarrants!

A Xátiva una pobra viuda jura y perjura que á la nit se li ha presentat lo seu difunt espós en forma de fantasma, y que després de donarli

UNA DONA.

—Es un modelo...—¿De qué?
¿De bellesa? ¿de candor?
¿d' esposas castas y puras?
—Un modelo... d' escultor.

una pila de pessichs, li ha demanat que li fes dir una missa.

Com á prova dels pessichs ensenyaba 'ls blaus de que tenia cuberts tots dos brassos.

Si jo conegués á la desolada viuda, li diria:

—Los diners que hauria de gastarse ab la missa, gástils ab comprar unguent pera curarse 'ls blaus.

—¿Y si 'l fantasma torna?—'ns diria ella.

—Aixó es lo que 's necessita. Si 'l fantasma torna, mirili ben bè la clepsa... Vegi si porta corona.

Ara resulta que 'l perruquer D. Cosme Dieste fa constar en *La Epoca* qu' ell sigué 'l primer que tallá 'ls cabells al rey Alfonso XIII, precisament lo dia en que aquest pujá al globo dels enginyers en la Casa de Camp.

Tot aixó ho diu lo Sr. Dieste per haver vist «ab sorpresa y sentiment» que un colega seu de San

Sebastián assegura qu' es ell qui va tallarli 'ls cabells per primera vegada, lo dia 18 de agost.

* *

Es necessari que 'l punt s' aclareixi degudament.

Que la historia no quedi en duptes respecte á determinar, si va ser á Madrid ó á Sebastián, hont lo rey-nen deixá sos primers cabells.

Y si algú alega que l' assumpto no t'è prou importancia perque dega dilucidarse, jo 'm permetré ferli present que, pèl contrari, se tracta de una qüestió sumament *peluda*.

A Paris s' están fent grans preparatius pera posar en escena un nou drama de Sardou titulat *Cleopatra*, qual protagonista correrá á càrrech de la famosa Sarah Bernhardt.

Sobre 'l decorat, los trajos y l' atrás se contarán maravellas.

* *

Los periódichs, en tant, resucitan anécdotas vellas, enumerant un per un tots los dramas que s' han escrit y representat sobre 'l mateix assumpto, l' éxit que han tingut y 'l temps que han durat.

Lo més desgraciat de tots, sigué 'l de Marmon- tel, estrenat en 1780, ab una gran ostentació.

Se conta que al matarse Cleopatra ab l' áspit, s' havia preparat una de aqueixas serps mecánicas, que perque fés más ilusió se caragolava y fins xiulava.

En l' últim acte de l' obra, quan sorti l' áspit y l lensá un xiulet, un *moreno* del públich s' aixecá, dihent:

—¡Opino com la serp!

Entre dos casats:

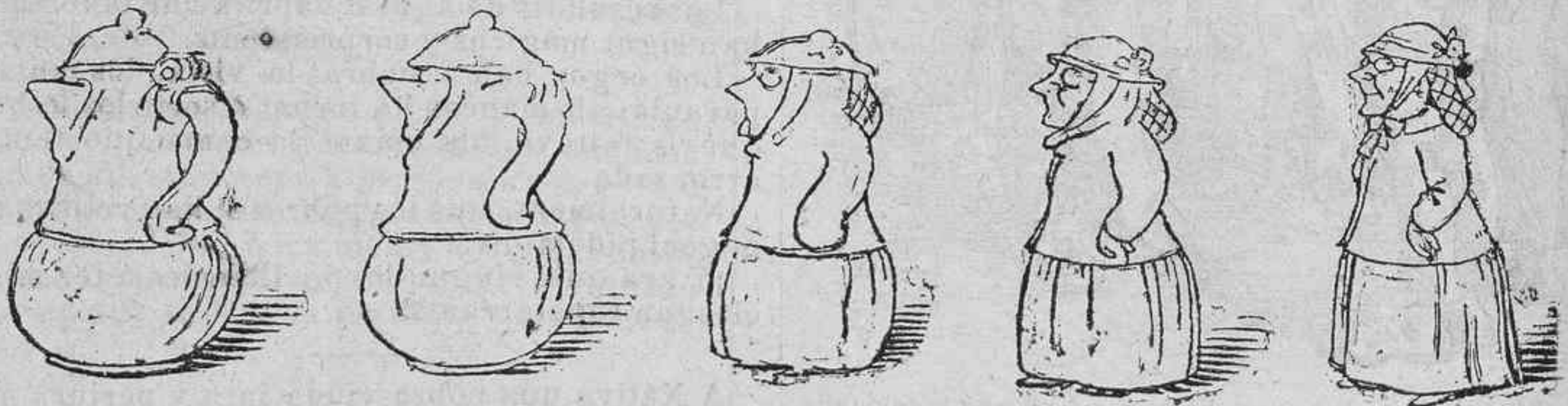
—¡Quina dona la mèva! Es inaguantable. No has vist un genit més rampellut que 'l seu. D' aquí aquí la veurás tranquila; pero tot de un plegat, sense com va ni com costa s' encrespa, y no hi ha per hont agafarla.

—Donchs mira, la mèva t'è un genit sempre igual.

—¡Ay qu' ets felis!

—No ho cregas: lo t'è sempre igual, perque 'l t'è sempre dolent.

A CORRE-CUYTA.

Avuy tot se falsifica;
mirin ab quina llestesa
d' un gerrèt de porcelana
se 'n fa una senyora inglesa!

PUBLICACIONES
DE
LA ESPAÑA EDITORIAL

De venta en la librería de Lopez-Editor, Rambla del Centro, n.º 20.

	Ptas.		Ptas.
Groville. — <i>Cleopatra.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	2	Richebourg (Emilio de). — <i>El millón del tío Raclot.</i> [Novela premiada por la Academia francesa con el premio Monthyon, destinado á la obra que más tienda á moralizar las costumbres). Edición ilustrada con 150 fotograbados por Riou. Un tomo en 8.º	4
Guy de Maupassant. — <i>Nita</i> (Fort comme la mort). Versión castellana de Federico Urrecha. Un tomo en 8.º	3	Sales (Pedro de). — <i>Una Vibora.</i> Versión castellana. Un tomo 8.º	3
Idem. — <i>En el mar.</i> Versión castellana de Leopoldo García Ramón. Edición profusamente ilustrada con preciosos fotograbados. Un tomo en 8.º	3	Idem. — <i>Huérfanos!</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	3
García Alemán (E.). — <i>Hércules.</i> Un tomo en 8.º	3	Idem. — <i>Un drama financiero.</i> Versión castellana. Un tomo 8.º	2
Létang (Luis). — <i>El Rey de París.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	3	Idem. — <i>Roberto de Campagna.</i> Versión castellana. Un tomo 8.º	2
Idem. — <i>La señora de Villemor.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	3	Siles (José de). — <i>Juana Placer.</i> Un tomo en 8.º	3
Malot (H.). — <i>Mundana.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	2	Theuriet (Andrés). — <i>El galán de la Gobernadora.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	3
Idem. — <i>Madre.</i> Versión castellana. Dos tomos en 8.º	4	Urrecha (Federico). — <i>La Estatua.</i> Edición ilustrada por Blanco Coris. Un tomo en 8.º	3
Navarrete (Ramón). — <i>El duque de Alcira.</i> — Un tomo en 8.º	3	Valbuena (Antonio de). — <i>Ripios aristocráticos.</i> (Cuarta edición, aumentada considerablemente). Un tomo en 8.º	3
Ossorio y Gallardo (Carlos). — <i>Vida moderna</i> (Manchas de color). Con un prólogo del excelentísimo Sr. Duque de Rivas. Edición ilustrada por los señores Alsina, Alvarez-Dumont, Amérigo, Araujo, Banet, Baroja, Carcedo, Florit, García Ruiz, Gomar, Hidalgo, Iborra, Laporta, Luna y Novicio, Moya, Oliva, Pedrero, Plasencia, Pons, Vera, Villapadierna, Villar. Fotograbados y cromotipia de Laporta. Un tomo en 8.º	3	Idem. — <i>Ripios académicos.</i> Un tomo en 8.º	3
Pardo Bazán (Emilia). — <i>Al pie de la torre Eiffel.</i> (Crónicas de la Exposición). Un tomo en 8.º de cerca de 300 páginas.	1	Zola (Emilio). — <i>La última voluntad.</i> (Le voeu d'une morte). Versión castellana. Un tomo en 8.º	3
Idem. — <i>Por Francia y por Alemania.</i> (Crónicas de la Exposición). Un tomo en 8.º de 262 páginas.	1	Idem. — <i>La bestia humana.</i> Versión castellana. Dos tomos 8.º	6
Boisgobey (F. du). — <i>Decapitada.</i> Versión castellana. Un tomo en 8.º	3	Delcourt (P.). — <i>El crimen de Pantin.</i>	
Bona (Félix de). — <i>La Huelga.</i> Edición adornada con el retrato del autor y precedida de un prólogo, por D. Gabriel Rodríguez. Un tomo en 8.º	3	Malot (H.). — <i>Justicia.</i>	
		Onhet (G.). — <i>El alma de Pedro.</i>	
		Pardo Bazán (E.). — <i>Una cristiana.</i>	3
		Idem. — <i>La Prueba.</i>	3
		Idem. — <i>Mi Romería.</i> Un tomo en 8.º	2
		Idem. — <i>La revolución y la novela en Rusia.</i> Tres tomos en 8.º	6
		Idem. — <i>De mi tierra.</i> Un tomo en 4.º de 370 páginas.	5
		Picón (Jacinto Octavio). — <i>La hijastra del amor.</i> Un tomo en 8.º	4
		Idem. — <i>Juan Vulgar.</i> Un tomo en 8.º	3
		Idem. — <i>El enemigo.</i> Un tomo en 8.º	4

LEY DE SUFRAGIO UNIVERSAL

Ptas. 1.50.

SOR FILOMENA

por ADMUNDO y JULIO GONCOURD
Un tomo en 8.º ilustrado, Ptas. 4.

EL CONSULTOR

MANUAL TEÓRICO-PRÁCTICO

DEL

FABRICANTE DE JABONES

por FERNANDO CANDIL. — Un tomo en 4.º encuadernado, Ptas. 12.

MANUEL ANGELON

¡FLOR DE UN DIA! Novela inspirada en el drama de su mismo título. Un tomo en 8.º con láminas. Ptas. 3
ESPINAS DE UNA FLOR... Segunda parte de *¡Flor de un día!* Novela basada en el drama de su mismo título. Un tomo en 8.º con láminas. Ptas. 3

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútu, 6 bè en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademès 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NÚMERO.

1. XARADA 1.ª—*Mi se-ri cor-dia.*
2. Id. 2.ª—*Es-com-bra*
3. ANAGRAMA.—*Corra Carro.*
4. ENDEVINALLA.—*Catre.*
5. TRENCA-CLOSCAS.—*El barbe-rillo de Lavapiés.*
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Pe-tronila.*
7. ROMBO.—

O
O C A
O S T R A
O C T U B R E
A R B O S
A R S
E

8. GEROGLÍFICH.—*Per mestres los estudis.*

XARADAS.

I.

Un total jo coneixia
á qui ningú pòr li feya,
puig qu' ell sempre á tothom deya:
—*Dos-prima* al que la mania
tingui de volgué 'm guanyar
y pensi ser més que jo:
los animals no 'm fan pó'
y un home tampoch me 'n fá.—

Mentres ell desempenyava
aquella *brtosa* carrera
tant d' *invertida-tercera*
li davan com demanava;
en los pobles que seguía
era sempre ben rebut,
tot brindant per la salut
del públich que l' aplaudía.

Mes tot sentint lo remor
d' aplausos que se 'n du 'l vent,
encar qu' era tant valent
y que *dos* li feya pòr,
ab tot y ser molt astut
va agafarlo l' *hu-tercera*
així acabant sa carrera,
vers lo camp de la quietut
anántse 'n, deixánt arréu
desconsól. ¡Aixís va 'l mon!
encar qu' algún don Simón
diguí qu' aixó no s' ho créu.

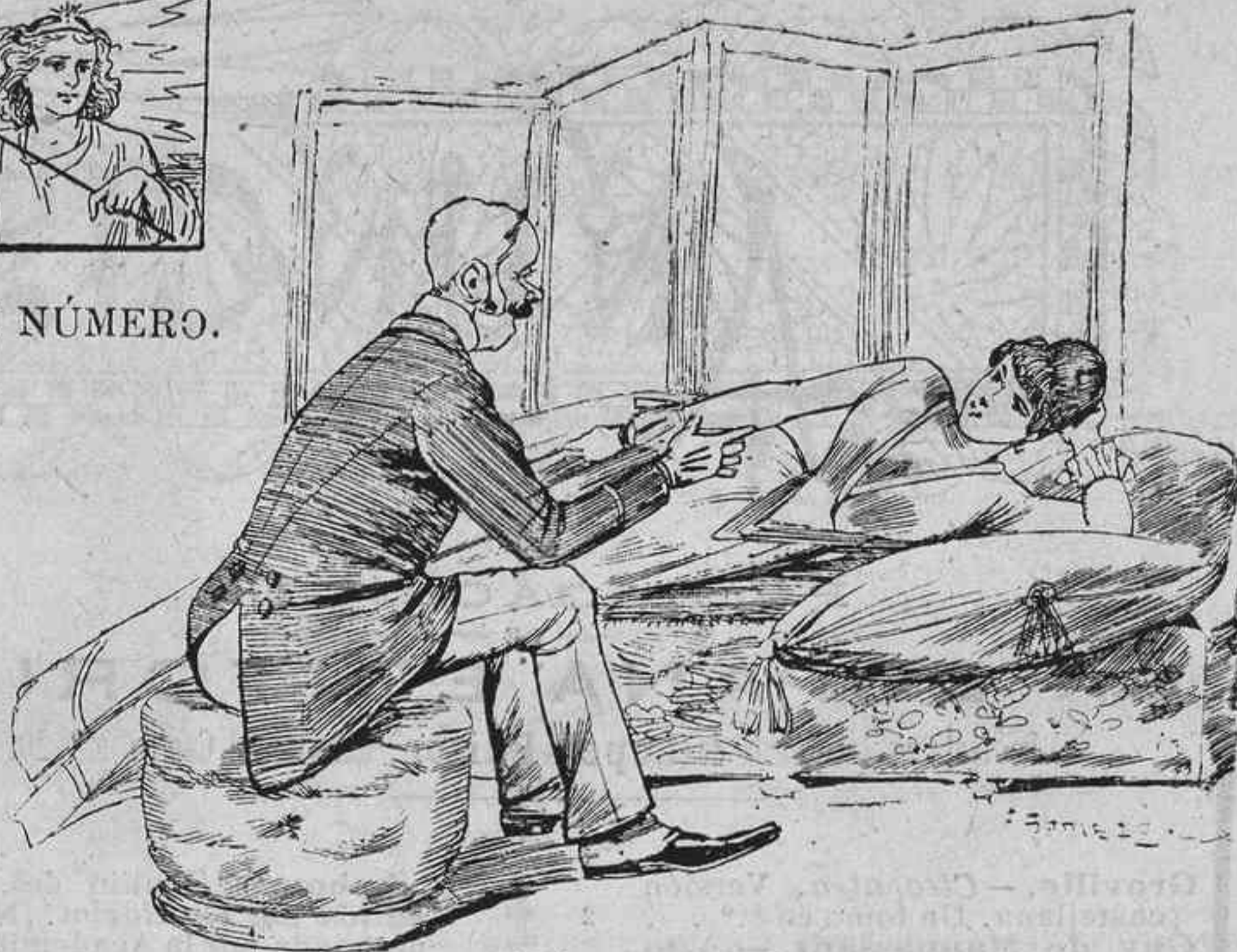
B. P. CU MIR

II.

No *dugas-prima* lector
que 't fassi cavilar massa,
si es que no estás de catxassa
ó 't trobo de mal humor.

Puig que sols prenent un *dos*
y sent la *tres* musical

UN GOMÓS.

—¿Sab que aixís la trobo, Anita,
encantadora hasta allá?
—Donchs miri; si aixís me troba...
aixís m' haurá de deixá.

sens posarte cavilós
veurás la mèva total.

MET GUIXAIRE.

SINONIMIA.

En *Total* te dúas tot
qu' en Cánovas li ha donat,
y si tè 'n fas tot, lector,
ell es qui avuy m' ho ha contat

FRANCISCO CABRÉ.

ANAGRAMA.

En *Tot* diu que no vá fé
huelga 'l primer de *total*
perque diu que li sab mal
estarse sense fer ré.

E. SUNYÉ Y S. LÓPEZ.

TRENCA CLOSCAS.

LOLA BÓ DE DOLEN.

TREMP.

Formar lo títul de una comedia catalana.

L G B.

INTRÍNGULIS.

Buscar una paraula que trayentli una lletra del davant
resulti: per fer olor, carrer de Barcelona, part del home
y una lletra.

SALDONI DE VALLCARCA.

GEROGLÍFICH.

X
G R A
do mi sol.
lo lo

T

1888 1889

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.